

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad ca: ularum partium proposita promovenda, id euidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdeknél.

Előfizetési felhívás.

A félév végén megújítjuk tiszteletteljes kérelmünket nagyérdemű előfizetőinkhez az előfizetési díjak beküldéseért. A lap anyagi kiadásai annyi terhet rónak vállainkra, hogy az előfizetési összeg pontos beküldése feltétlenül szükséges.

Tisztelettel kérjük előfizetőinket, sziveskedjenek komoly és áldozatos munkánkat legalább anyagi támogatásukkal honorálni.

Programunk marad, ami eddig volt: a *kereszély s magyar haza*, a mely különösen a mai sulyos időkben érdemli meg, hogy minél több híve legyen.

Hátralkos előfizetőinket, a kiket nagyrészt külön is voltunk bátrak figyelmeztetni, alázattal kérjük az esedékes összegek minél előbbi beküldésére.

A Fejérmegyei Napló előfizetési ára:

Félévre 6 kor.
Negyedévre 3 „
Egy hónapra 1 „

Gazdasági evolúció.

Közi: **Erekly Károly.**

Mikor a Fejérmegyei Napló hasábjain mozgalmat akartam indítani a megye gazdasági evolúciója érdekében, az a vezérszeme lebegett előttem, hogy Fejér vármegye első sorban hivatott a mezőgazdasági kibontakozásra. Künö talaja és éghajlati viszonyai, tehát a természetes gazdagság mellett, hatalmas vasuti hálózata van, a közelben levő fővárossal összeköti a Duna 70 kilométer hosszban, a Budapest-Fiumei és a Budapest-Nagykanizsai (Déli) vasutak pedig az egész vármegyét a főváros éléskamrájává teszik. Ebben a minden kétséget kizáró előnycsoportosulásban rejlik az oka annak is, hogy ifj. Zichy János gróf úr tollal ragadott a megye gazdasági evolúciója érdekében és hogy Vértessy Lajos úr is hasonló értelemben szólalt fel.

A kérdéshez én csak műszaki szempontból szólok. Célom az, hogy pozitív adatokkal mutassak rá a mezőgazdasági evolúció módjaira. Fejérmegye mezőgazdasági produkciója évenként körülbelül 80 korona holdankint. *Ez retteljesen kevés!* Magyarországon a statisztikailag megfigyelhető mezőgazdasági haszon holdankint körülbelül 100 korona, tehát Fejérmegye az országos átlag alatt áll. De hol áll Szászország hozama mögött? Szászországban nincs ugar s a gabonatermelést átengedik a *trólikizálatlan kolóniáknak?* (Tárnövényeket meg takarmányt termelnek s az átlagos hozam holdankint 200 korona. Mindezt Fejérmegye is el-

érheti. A termelés leghatalmasabb faktora ma az *emberi agyvelő*. Agyvelő dolgában pedig azt hiszem a magyar földbirtokos nem áll hátrább, mint a német.

A mezőgazdasági evolúcióhoz intelligencia és szak tudás kell. A földbirtokos részéről fő az intelligencia, a szak tudás és részletkérdések tanulmányozása a műszaki kar feladata. Mult alkalommal a cukorgyárról és annak gazdasági fontosságáról írtam, ma a burgonyakeményítő gyárról írok.

A burgonyakeményítő az utóbbi időben hihetetlen módon hódít. A tápszeriparban a papír és textiliparban ezer és ezer vagon keményítő fogy el évenként. Példaképpen megemlítem, hogy minden 100 kg. papírra 10 kg. keményítőt kell számítani s mivel csupán újságpapír kell Magyarországon 300 ezer métermázsra, az újságpapírpapír elhasznált évenként 30 ezer métermázsra keményítőt. A ruhaszövetek és vásznak gyártásához meg még több keményítő kell, mint a papírhoz. Azonkívül nagy mennyiségű keményítő fogy el mint ragasztó anyag, orvosszerek segédanyaga, piperecikkek, szóval mint a vegyi ipar mellékterméke.

Németországban, a mezőgazdasági ipar hazájában, évenként, normalis burgonya termés esetén 2 millió métermázsra s jó esztendőken 2½ millió métermázsra burgonya keményítőt termelnek a keményítő gyárak. Volt azonban már esztendő, hogy 3½ millió métermázsra burgonya keményítőt termelt Németország. A burgonya keményítő gyá-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Multság után.

Az ünnepség alatt kocsirol-kocsira röpült a gyöngye sárgarózsza, ügyes kezek elkapták, kecses ivben továbbajították és így folyt a játék, ment a virág kézről-kézre, míg végre egy ügyetlen ember elejtette s a kocsi között földre hullott a szegény rózsza.

Senki sem vette figyelembe, folyt tovább a multság, robogtak a kocsik, melyekben fölékesítve ültek a bájos hölgyek, tartott a vidám virágcsata, mígcsak a hirtelen zápor csunyan véget nem vetette a virágünnepnek . . .

A szegény virág még mindig ott hevert az ut szélén s észre nem vette senki. Reggel még rózsás volt és friss, úde rózsabimbó hosszú tüskés száron s most ott fektült az utca árkában, sárral-szenynyel borítva s a járókelők rája tapostak. Szegény kis rózsza, ki gondol veled!

Este lett, az eső csak zuhogott tovább, homályosan tükrözödtek a gázlámpák a pocsolyákban és az a kevés ember, a ki még az utcán járt, ugyancsak sietett biztos fődél alá.

Az utca közepén haladt egy férfi meg egy asszony s előttük tipegett egy kis leány.

A gyermek rongyokba volt burkolva, maszatos volt egészen, mint aféle koldusgyermek. — Hirtelen lehajol, fölveszi a rózsát, gyors mozdulattal széjjelmálló köpenye alá rejtette, melyen egy gomb sem volt és szorosán fogta kis kezében.

A férfi és az asszony semmit sem vettek észre.

Teljesen eltűllött embereknek látszottak. A férfi kurta, szurtos zubbonyt viselt, sárga nyakendőt, haja a homlokába volt fésülve, fakó kalapja mélyen a szemébe huzva; az asszony tarka, mocskos ruhában volt, kócos hajjal; tekintete kihívó, szemtelen volt.

Egymás mellett lépkedtek és káromkodtak: — Atkozott idő, elrontotta egész napunkat!

A fenyegető eső miatt a gazdag emberek nem hagyhattak el kocsijukat és azzal a polgári népességgel, mely báméskodni jött, igazán nem lehet kezdeni semmit; csupa gazember s mind vigyáz a zsebére. Atkozott dolog, a mikor az ember szeretne dolgozni, ügyesebb is mint akárhány más és még sem jut semmire.

Estéli tíz óra volt. Délután két órától fogva, a mikor kiállottak az utcára, semmisen akadt horogra. Semmi, de semmi. Pihenőre kellett térniük s még egy pohárka sziverősítőt sem ihattak volna, ha a kicsike össze nem koldul vala pár fillért.

Erről beszéltek olasz szavakkal förtelmes nyelven, szitkozódtak és dörmögtek.

Egyszerre rakiáltott az asszony a kis leányra:

— Justine.

A gyermek összeresztent és lassan visszafordult.

Az asszony megütötte.

— Majd megtanítalak, hogy mindjárt felelj: ha szólítalak. Oda nézz, emberek jönnek, gyorsan!

A gyermek az emberek felé tartott, a kik gyorsan siettek tova az esőben, kocsit keresve. Kinyújtotta kezét és siránkozó hangon darálta:

— Könyörgök, ne sajnáljanak tőlem egy kis alamizsnát. Őten vagyunk odahaza gyermekek, apánk beteg, anyáinknak nincsen munkája, egész nap egy falatot nem ettem. Könyörgök, adjanak valamit, lsten megfizeti ezerszer.

Adtak neki két fillért, a melyet alig, hogy az emberek eltűntek, a gyermek átadott az anyjának.

— Ostoba jószág, — szidta az asszony s újra megütötte, — utának kellett volna szaladnod, akkor többet adtak volna.

A kicsike könnyekbe tört ki.

Őt vagy hat éves lehelte a gyermek, sovány volt és gyöngye. Fekőarcu, tele seplővel, mintha csupa sárfolt lett volna rajta, — csunya, visszataszító gyermek. Ha mosdatják, gondozzák, táplálják s csinosan öltöztetik s mindenekfőlött szeretetben részesítik, akkor ebből a csunya kis jószágból szép gyermek válhatott volna. Így azonban: verve, ütve, taszítva s magára hagyatva, csunya volt szegényke.

Sírt és zokogott; aztán hirtelen virágja után kapott s mikor érezte, hogy megvan, abbahagyta a sirást, sőt mosolygott; kezét rejtett kincsére szorította s oly vidámnak és boldognak látszott, mintha valami nagy öröme várna.

Mi lehet rája nézve egy virág? Egy tulnépes város lebuájában jött a világra, az utca kövezetén nőtt föl, nem érezhetett vágyat viruló mezők és rétek után, a melyeket sohasem látott. — Mi

Mai lapunk 4 oldal.

rak száma 663, a melyből 579 mezőgazdasági (87%) és 84 ipari vállalat (13%).

A német burgonya keményítő produktiót a burgonya termelésből kiindulva a következők alapján lehet megbecsülni. Németország burgonyatermése évenként 250 millió métermáza. Ennek több mint a fele tápszer, a negyede vetőmag, s a maradék 50 millió métermáza a spiritusz és keményítő gyárak nyersanyaga. Ebből a mennyiségből körülbelül 20 millió métermázsát dolgoznak fel a keményítő gyárak és 17% kihasználás esetén 3-4 millió métermáza keményítőt produkálnak. Mivel azonban évenként kb. 400 ezer métermáza keményítőt a gyárak direkt feldolgoznak cukorra és 200 ezer métermázsát dextrinné, marad 2-8 millió métermáza burgonya termelés. A gyári statisztika, mint előbb láttuk, 2 $\frac{1}{2}$ millió métermázsát állapított meg, tehát a statisztikai eredmények megfelelőek.

A német burgonya keményítő gyárak kifejlődése karöltve járt a papír és textilipar kifejlődésével. Nálunk a burgonya keményítő termelés csak Ausztriában talál piacot, mert nekünk nincsenek keményítőt fogyasztó nagy iparágaink. Magyarországon évenként 90 ezer métermáza burgonya-keményítőt, tehát egy harmincad részét annak a mit Németország termel, s összes keményítő gyáraink száma 22. Mi ez Németországhoz képest?

Pedig a burgonya keményítőnek kitünő ára van. Nagyban 100 kg. ára a bécsi büzén 40 korona s az utóbbi 10 évben ára folyton emelkedett s a mellet a konzum is folyton növekszik, úgy hogy Fejérmegyében, a hol szesz-kontingenst úgy sem kapnak többé a birtokosok, a keményítő gyártás nagyon rentabilis termelés volna.

Egy egyszerű példa illusztrálja a burgonya keményítő gyártás rentabilitását.

100 kg. burgonyából, 18% keményítő tartalom mellett keletkezik.

14,5 kg. elsőszálya keményítő (a 40 fillér) . . .	5,80 korona
2,5 - második " " (a 15 fillér) . . .	0,37
5,0 - takarmány " " (a 2 fillér) . . .	0,10
összesen	6,27 korona
100 kg. burgonyára esik rogie (kiadás) . . .	1,00
100 kg. burgonya értékesítési ára . . .	5,27 korona

Tehát 100 kg. burgonyát 5 koronáért lehet

volt hát rája nézve a virág. Másoknak fényűzés, neki mesterség. Virágot kellett árulnia az utcán, hangosan kínálnia hölgyeknek és uraknak s a bevételt átadnia anyjának és ha kevés volt a pénz, szidást meg verést kapott, mert a pénzszerzős embereknek sohasem volt elég, a mit hozott.

Szegény kicsike! Igazság szerint gyűlölnie kellett volna a virágokat, de nem, még mindig szorosan fogta a sárból felszedett rózsát és szeméi, a melyekben alig, hogy föl záradott a köny, ragyogtak az örömtől. És mialatt egyik kezével ruhája alatt a rózsát szorongatta, a másikban szennyes, összetépett újságot tartott. Egyszer kiesett a kezéből, de gyorsan fölvetve.

Ezalatt a csavargó és felesége meg a gyermek is előttük mint messzibbre jutottak s utcák tömkelegén keresztül egy távoleső külvárosba értek. Megállottak egy sátryszerű bódé előtt, beléptek, asztalhoz telepedtek s egy üveg bort rendeltek.

A gerendára függesztett éjjeli lámpa fakó fénye rávilágított a párra; visszataszító két arc volt, igazi betörő-alakok.

Az asztalra könyökölve átpillantottak a sötétségbe, aztán összebújtak, összesugtak s nyilván valami gonoszságban törték a fejüket.

Az ivóban jobbra iskolaszolgák s lovászegények voltak. Lármáztak, káromkodtak, pöröltek a pincérekkel, nevettek és itak s átható istállóságot terjesztettek.

Az egyik asztalnál két libériás inas ült és

értékesíteni jelenleg, ha az ember keményítőt gyárt belőle, a hol hangsúlyozom, hogy a keményítő gyár minden kiadása már ki van fizetve az 1 korona regielvel.

Kisebb keményítőgyárak minden uradalomban építhetők, a hol kellő mennyiségű víz is van. Egy kis mezőgazdasági keményítő gyár, a melyik naponként 2 waggon burgonyát dolgozik fel, belekerül épülettel együtt 50 ezer koronában és képes 150 nap alatt éjjel nappali üzeménél 300 waggon burgonyát feldolgozni s így 400 kat. hold föld burgonya termését $5 \cdot 27 \times 30000 = 160$ ezer koronában értékesíteni.

Fejérmegye termel jelenleg kb. 6000 kat. hold burgonyát és azt értékesíti közép értékben 2 koronával. Ha ugyanazt a mennyiséget feldolgozná keményítővé, az értéke felszállna 5 koronára s a bevételé lenne 1 millió korona helyett 2,5 millió korona.

A gazdálkodás intenzitásának az emelésére ime tehát a burgonyakeményítő gyártás nagyon előnyös volna, s azt hiszem, hogy Fejérmegye nagyobb birtokosai ezzel a kérdéssel komolyan és sikerrel foglalkozhatnának.

„Ferenc József nőnevelő intézet.”

A tudományok, szép művészetek, és a test-edzés és a hazafias érzés, a hála és vallásunk iránti szeretet felébresztése és ápolására egészséges termeket, helyiségeket, szemet és lelket gyönyörködtető szép játszótér és parkot Székesfehérvár szab. kir. városban egyedül csak a szatmári irtalmas nővérek vezetése alatt álló Ferenc József nőnevelő intézetben találhatjuk meg.

Ezen intézetben a véletlenre semmit sem bízunk. A tisztelendő nővérek szeme előtt lebeg mindig a gondjaira bízott leánykáknak, a mi drága kincseinknek individualitása, a magasabb célok elérésére. Ok nem tekintélyvel és fegyverkezési eszközökkel irányítanak, hanem valódi neveléssel és szeretettel lánykáikat az isteni tökély felé igyekeznek emelni: ez a legmagasabb feladatuk, ez uton válik tanításuk mesterség helyett művészeté.

És én nem ismerek fontosabb hivatást az ilyen tanítóknál, aki az erény ösvényére vezet; tanítványait nevelés által valamennyi teremtmény fölé emelni és élethivatásának betöltésére képesíteni igyekeznek, hogy úgy családjának, mint az

kártlyozott. Előttük hevert a pénz, apró rakásokban.

A csavargó és felesége többször odanéztek s halkán beszéltek.

Es a gyermek?

Ez időközben a földön üldögélt s játszott. Az összetépett régi újságból két kis papirkocsit csinált, azaz, hogy két kis homlit, a minnek papirkocsit kellett ábrázolnia s a virágot, melyet az utca sarából fölcszedett volt és gondosan megőrzött: egyik kocsiból a másikba hajigálta. Ott ült a piszkos helyiségben, borus emberek zürzavaros lármája közepette, a vastag, fojtogató levegőben és egymagában s egymagának szép, derűs virág-ünnepet csinált. Annak az egyetlen elhervadt rózsabimbónak ide-oda hajigálásában átélt az egész, ragyogó ünnepet, a hol számszámra repülnek az illatos friss csokrok. Mulatott, nevetett, ujongott ő a tolvajok gyermeke, a koldusleány, a kis rongyos és e pillanatban vidámabb volt és boldogabb, örömeiben őszintébb, mint azok az előkelő, szép hölgyek, a kik elután a gyönyörű virágsalátá rendezték.

Nemsokára ismét haza kell mennie, a nyomorult, sötét, fújt lebuja, mely nekik lakásul szolgál s a hol a mámoros szülők civódni fognak és őt megverik. Viszlatér a régi nyomorúság, de egy pillanatra a szegény, szerencsétlen kis teremtes is érezte azt a boldogságot, mely azoknak a gazdag, ragyogó hölgyeknek jutott osztályrészül.

Catulle Mendés.

édes hazának, egyháznak és a társadalomnak hasznos tagjává válhassék.

A tisztelendő nővérek nem panaszkodnak, de annál többit tesznek. Tompa Mihály szavait követik, midőn az emberi nagyság alapjául a jellemet fejlesztik, a kebelben rejlő titkos tulajdonságot s erőt, mely fentartja diszében az egész embert. Mert tudják, hogy ez ad bátorságot türelmet, készséget, megnyugvást s ezzel: tekintélyt az embernek. Ha egy futó tekintetet vetünk a hazai iskolák fejlődésére, lehetetlen el nem ismerni azt, hogy nőnevelő intézeteink a mai, modernnek nevezett vallástalan családi nevelés helyét is pótolják. És a minden napi élet parancsai, szükségé szerint a kulturélet szükségéig igazodnak.

Az évközben végzett iskolalátogatásaim, az évi záróvizsgák dicséretes eredményei, mind arról tettek tanúságot, hogy Ferenc József nőnevelő intézetünk átértézte azon hivatását is, hogy a műveltségben elvész a nőkre nézve az évszázadok által megszentelt hivatás, az otthon és költészet, ép oly mérvben gyarapodott az önfentartás kötelessége, hogy a politikai jogoktól kezdve a kenyér jogáig fölvehessék a harcot azzal az önértékeléssel, mely meg van győződve, hogy a keze munkáját itt is legalább is oly áldás kíséri, mint a férfié.

Mert tudják a jó tisztelendő nővérek is, hogy ma a nő, aki a férfit vár, ki majdan jöjjön érte a Lohengrin fehér hajóján: egy percig sem biztos a fölé, hogy a bibliai férfít: „az inséget, a pajzsos férfit” nem fogja-e helyette találni?

Hogy az okos és értelmes nőknek egészséges testtel is kell bírniok, arról tisztelendő Lehmann Constanca nővér gondoskodott, aki megmutatta a tornavizsga alkalmával, hogy téli tornaterem nélkül is lehet — természetesen kitartással és nagy szorgalommal meg ügyességgel, a rendgyakorlatok mellett, összhangzatos csekek kíséretében testező játékokat és gyakorlatokat végeztetni, még pedig úgy, hogy a tanítványoknak, minden egyes bemutatás alkalmával, csak harmadrésze pihenjen.

Igen ügyesen kezelték a turul-játékszerkeket, melyekkel öt változatot mutattak be.

Végül mint minden évben, úgy az idén is szinte látványosság számba ment a kézimunkák kiállítás, úgy, hogy túlzás nélkül elmondhatom, hogy méltán sajnálhatja mindenki, aki elmulasztotta a gyönyörű munkák, rajzok és festmények megtekintését.

E kiállítás ismét egy jele azon gondosságnak, páratlan buzgóságnak, melylyel az irtalmas nővérek növendékeiket nemcsak a szellemi munkák terén vezetik, hanem feltárva nemes izlésük kincstárát, a női, kézimunkák, rajzok és festmények sokféle szemetgyönyörködtető és hasznos voltával ismertetik meg a lánykákat.

Az intézet lefolyt évi működésének méltó koronáját képezte a záróünnepély, melyen a szép és nagy számu érdeklődő közönség, élén atyai szeretetével Várospüspök és gróf Festetics kir. tanfelügyelő, nagy figyelemmel hallgatták a magyarul, franciául és németül előadott költeményeket, ének és zene darabokat, prólogokat és „A gyermek bizalma” című melodrámat.

Jelen volt az intézet gondos üre és lelke: Szuborics igazgató-apátkanonok

Ad multos annos!

Szentgericezi Nagy Géza,
kir. s. tanfelügyelő.

ÜJDONSÁGOK.

— Szent Péter és Pál napján a székes-egyházban dr. Várospüspök Gyula megyéspüspökünk tartja az ünnepélyes szent misét.

Megjegyezzük itt, hogy az urnapocadán szokott processzio a nagyobb ünnepek miatt nem tartatik meg.

— Sarlós Boldogasszony tiszteletére vasárnap reggel a 7 órai szentmise után processio indul a Szentiszűznek a búdai sorompó mellett levő kőpéhez.

— **Prímiciák.** *Krasztina* Lajos áldozópap tegnap d. e. 7 órákor tartotta első szent miséjét a papneveldéi templomban. Manuduktora *Posits Mihály* kanonok szemináriumi rektor volt.

Magyar Sándor újmisév vasárnap, azaz jul. 2-án 9 órákor tartja első szentmiséjét a székesegyházban. Manuduktora *Krencz Ignác* apátkanonok leendő.

Kolb Cziprián ciszt. r. áldozópap, a ki Wienben végezte theologiai tanulmányait, holnap, sz. Péter és Pál apostolok ünnepén Zircen tartja első szent miséjét. Szombaton a ciszterciák helybeli templomában mond szent misét és osztáldást.

— **Közközházi bizottság ülés.** A Szt.-György közközház körházi bizottsága július hó 21-én ülést tart a vármegyeház kistermében.

— **Tanítói változások.** Elemi iskoláinknál a jövő tanévben a következő személyi változások lesznek: A Palotaváros I. ker.-be áthelyeztettek: Kálmán Lenke (Dénis Béla helyére) Lambertné Semsey Gizella (Csáder Géza h.) Kováts Ilonka (Füzy Árpád h.) Palotaváros II. ker.-be jönnek: Velinszky Ferenc (Kováts Ilonka h.) A zámolyutcai iskolába: Kniesz Ferenc (Lambertné Semsey Gizella h.) Olaj-utcai iskolához: Füzy Árpád (Rónay Elemér h., a ki helyettesítő tanító lesz) és Csáder Géza (Kniesz Ferenc h.) A Rákóczy-utcai iskolához: Dénis Béla (Kálmán Lenke h.) — A Budapestre távozó Medgyessy József helyére — úgy látszik — még a szüneti folyamata alatt új pályázat hirdettek.

— **Hymen.** Dr. *Szűts* Gedeon ügyvéd tegnap tartotta esküvőjét *Diaballa* Erzsikével, *Diaballa* György vár. biz. tag kedves leányával.

— **Érettségi vizsgálatok a kath. főgimnáziumban.** A főgimnázium érettségi vizsgálatai ma délután nyertek befejezést. A vizsgálatokon jelen volt Dr. Várady Károly főigazgató és a miniszterium részéről Pastiner Gyula egy. magántanár. Az eredmény a következő.

Jeles érett: Bendi Nándor, Kemény István, Komendovics Gyula, Putaki István, Szegfű Miklós. Jól érett: Bóna Jenő, Emsberger József (papn.), Kény Sándor, Luttor Károly (papn.), Papp Kálmán (papn.), Pék János.

Erettek: Czimbál Ödön, Fischl Rezső, Harmath Kálmán, Jámor Károly, Leszlauer Gyula, Papp Miklós, Paulini Géza, Peininger György, Prohaszka Erik, Szabó Lajos, Vásárhelyi Géza. Szeptemberre visszautasított: 3. Egy évre: 1. Az eredményt tekintve jonak mondhatjuk, melyért dicséret illeti a tanári kart, de különösen Reiszter Ottó az osztály vezetőjét.

— **Vasárnapi munkaszünet.** Vonatkozással legutóbbi közlésünkre, a következő rövidírt nagykereskedők fogják f. é. július 2-tól, augusztus 20-ig üzleteiket vasárnapokon egész nap zárva tartani: Rechnitzer Soma, Lukács Sándor, Rechnitz és Schlesinger, Greiner és Ullman.

— **Tűzoltó szaktanfolyam.** A magyar országos tűzoltószövetség a XIV. országos szaktanfolyamot Budapest f. évi július hó 3-ától 22-éig terjedő időszakban tartja meg. E szaktanfolyam célja az, hogy a tűzrendészet és tűzoltás iránt érdeklődőknek alkalom és mód nyújtassék arra, hogy a lehető legrövidebb idő alatt és aránylag kevés költséggel a tűzoltói szakmában megfelelő kiképzetést nyerjenek a tűzoltó testületek szervezéséhez és azok szakszervi vezetéséhez, a megkívánt ismereteket megszerelve. A tanfolyamon való részvételre folyó évi június hó 20-ig lehet jelentkezni. A jelentkezés a magyar országos tűzoltószövetség elnökségéhez (Budapest IV. Kossuth Lajos utca 8. sz.) intézendő. A tanfolyam céljának előmozdítása érdekében a szövetség a kevésbé tehetőes községek vagy tűzoltó egységek küldöttei közül 40 tanfolyamhallgatónak a szövetség költségén leendő csoportos elhelyezéséről gondoskodik; ezenkívül a szövetség kötelekebe tartozó tűzoltótestületek részére hat egyenkint 80 koronás ösztöndíjat tűzoltó ki. Az ösztöndíjak elnyerésénél az érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró katonaiselt pályázók előnyben részesülnek. — Az erre vonatkozó bélyegmentes kérvények az illetékes tűzoltó parancsnokság útján legkésőbb folyó évi június hó 20-éig nyújtandók be a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségéhez, melyhez az ingyenes elszállásolásra vonatkozó bejelenté-

seket is a fent megjelölt határidőig kell beiktatni. — A kitűzött határidőig jelentkező tanfolyamhallgatók a lakhelyükhöz legközelebb eső vasúti állomástól Budapestre és vissza való egyszéri utazásuk alkalmával a m. kir. államvasutak tekintetbe jövő vonalain a személt. és vegyes-vonatok II-ik kocsiosztályát III. osztályú egész joggal és a III-ad kocsiosztályt féljoggal használhatják. — A jelentkezők alkalmával az is bejelentendő, hogy a jelentkező mely állomástól kiindulandó, mely vasúti irányt kívánja igénybe venni.

— **Előmunkálati engedély vasútépítésre.** A kereskedelmi miniszter Csontos Andor baracska földbirtokosnak Bicskötöl Döb-z, Tabajd, Val, Kajászószentpéter, Baracska, Káckeresztúr községeken át Ercsiig illetve a Dunáig vezető keskeny nyomtávú vasút építésének előmunkálataira engedélyt adott.

— **Fizetés rendezés.** A drága és várvavárt hír, tisztviselőink fizetésrendezésének miniszteri jóváhagyása, — a mint megirtuk — megérkezett. Meg vagyunk győződve, hogy a jöszivű kormány nem minden rejtett célzat nélkül járt tisztviselőinknek kedvében. A mint jól tudjuk — sokszor évekig kell várakozni egyes miniszteri jóváhagyásokra, meg a mostani alig egy hónap alatt — az összes felebbezések elutasításával leérkezett.

Magunk is örülünk rajta. De képzeltető a tisztviselői kar öröme, midőn annyi balszerencse után végre megjött a drága hír. A nyugták természetesen rögtön elkészültek, de mekkora volt a meglepetés, midőn a pénzár a fizetést megtagadta. A szórakozott ministerium ugyanis (nem is csoda ilyen komor időkben) elfelejtette leküldeni a fizetési táblázatot. Nosza nyargaltatták föl felé a jó Szalay Józsefet, hogy szerezze meg a pótlandó táblázatot. Hogy Szalay József nem fog soká kunktároskodni, az bizonyosabb a kétszerketőnél.

— **Beiratkozások a főgimnáziumba.** A ciszt. r. kath. főgimnázium igazgatósága tudtul adja, hogy a jövő 1905/6. isk. évre az előzetes beiratások június 30-án és július 1-én, mindenkor reggel 8 órától—10 óráig történnek az intézet disztermében. A beírására jun. 30-án csak székesfehérvári illetőségű román. kath. tanulók jelentkezhetnek, kik az elemi iskola 4-ik osztályát jó sikerrel végezték életük 11-ik évét szept. 1-én betöltik, vagy még nem 12 évesek. A beíráskor a szülők az iskolai bizonyítványon kívül keresztlevelet és himnóitást, illetve újraoltási bizonyítványt kötelesek felmutatni. Ezen okiratok nélkül senki sem vehető fel. A beírásai díj 8 kor., mely összeg azonnal lefizetendő. Ugyancsak június 30-án iratkozhatnak a II. osztályba helybeli illetőségű, vagy intézetünkbe járt román. kath. tanulók. Július 1-én iratkozhatnak az I. és II. osztályba bármely illetőségű román. kath. tanulók. A szeptemberi beírásokra felvilágosítást nyújt az intézeti értesítő végén lévő „Tájékoztató az 1905/6. isk. év kezdésére” vonatkozólag.

— **Birtokosok és állattenyésztők figyelmébe!** Székesfehérvár szab. kir. város főkapitánya mint I. fokú állategészségügyi hatóság a helybeli homokosri lakos Toth Istvántól kosner Lipót által vett lovat f. évi június hó 23-án *lakonykórosnak* állatorvosilag lett megállapítása alkalmából a földmivelésügyi miniszter körrendeletének értelmében *felhívom a házi állatok birtokosait, pásztorokat, gyeplustereket, mézsárosokat, vágatási biztosokat és mindazokat, kik háziállatok gondozásával vannak megbízva, hogy a birtokukban levő, illetőleg gondozásuk alatt álló lovak (szamarak, öszvérek) belső megbetegülését vagy elhullását a hatóságának azonnal, annál bizonyosabban jelentésük be, mert ennek elmulasztásáért a legszigorúbban fognak büntetett, sőt azon esetre, ha a beteg vagy betegyanus állat kiirtása válik szükségessé, metani kártalanítási igényüket is elvesztik.* — Székesfehérvár, 1905. június hó 24-én. Reé István s. k. főkapitány.

— **Értesítés.** A felső kereskedelmi iskola új épülete javára rendező e hó 20-iki nagy kerti ünnepélyre az egyes bizottságok feladatuknak annyira megelégtettek, hogy a döntő ütközetre készen állanak s amennyiben a jó idő bizottság is kedvező eredménnyel jár a felsőbb hatóságánál, úgy fenyves siker fogja koszoruzni a rendezőség fáradhatatlan és kitartó munkásságát. Az egyes sátrakban a kézimunkákat és egyéb tárgyakat

hölgyek fogják elárúsítani, ép úgy az ételeket és hűsítő italokat is ők szolgálják fel. E célra a rendezőség városunk szép neméből 110 leányt és úrhölgyet nyert meg, mi maga is oly vonzó erő, hogy a siker már is biztosítva van. Ez alkalommal tisztelettel felkéri a vezetőség mindazon hölgyeket, kik sívesek voltak e tisztséget elfogadni, hogy csütörtökön délután *fel 4 órákor* a polgári lövöldében okvetlenül megjelenni sziveskedjenek, míg a rendező urakat pont 3 órára kéri fel a megjelenésre. Az eladandó kézimunkák, valamint egyéb tárgyak, továbbá ételek és italok a legmérsékeltébb árakkal lettek meghatározva, úgy, hogy a nagyérdemű közönséget megnyugtatjuk, miszerint az ugynevezett pumpolásnak hire sem lesz, viszont szórakozásban és látványosságban nagy részüket leendő s a legkellemesebb emlékekkel fognak e napra visszaméltkezni. Az ünnepély rossz idő esetén is meg lesz tartva.

— **Nőkről — Szerelmenről** írta Aszlányi Dezső. E cimmel egy esszét tettünk, melyben egy, bár dilettáns filozófus bölcsölete nyilvánul, de nagy tudás mellett igen élénk elmélettel tárgyalja a nőkérdést. A nőt tiszteli, becsüli és éppen ez alapon száll ellene a mai modern túlzó női emancipációnak. A verselmények közreadása nélkül a kötet értékebb lenne. A mű ára 2 "orona.

— **Tenyészmarha díjazás.** A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület június 20-án d. e. 10 órákor Csákvártól a község háza előtt tenyészszarvasmarha díjazást fog tartatni. Díjazatni fognak: (sákvár, Boglár, Bodmér, Kozma, Szár, Gánt, Zámoly és Csákerberény község köztényésztéséből származott, kizárólag 100 holdnál kisebb birtokkal bíró) mezei gazdák tulajdonát képező vöröstarka tenyészszarvasmarhák közül azok, melyeket a bíráló-bizottság kitüntetésre méltónak fog találni. A díjazásból nagybirtokosok és gazdasági cselédek szarvasmarháit ki vannak zárva. A díjak a következők: a) Ivdákeikkal vagy azok nélkül felhajtott vöröstarka tenyésztehének részére: Egy 1-ső díj a 40 K. Kettő II-ik díj a 30 K. b) Vöröstarka üszök részére, a melyek az elővezetőnek saját nevelése és 1 és fél évesnél idősebbek: Egy 1-ső díj a 40 K. Kettő II-ik díj a 30 K. Három III-ik díj a 20 K. Négy IV-ik díj a 10 K. Az üszök részére megállapított 1-ső és II-ik díj csak oly tulajdonosoknak adatik ki, aki a díjazott üszőt tenyésztésre meg fogja tartani. A díjazott állatok tulajdonosai a pénzdíjakon felül még diszoklevelet is fognak kapni. Felhívatnak a fentnevezett községek kis gazdáit, hogy díjazásra alkalmas tenyészállataikat nevezett helyre és időre pontosan elővezessék.

— **Tolvaj napszámolás.** Id. Pénzes József teljesen megbízott a csak nemrég felfogadott napszámolásban, Császár József 21 éves sárszentmihályi legényben, akit tegnap egyedül hagyott szülőháza prészházában. Császár a gazda távollétét arra használta fel, hogy a hajlékban található ruhaneműket összecsomagolta és azokkal a városban handlerozni kezdett. A dolog egy rendőrnök gyórosának tűnt fel, Császárt letartóztatta és a városháza kísérte. Itt azután kitűnt, hogy Császár lelkiismeretét más bűn is terheli. Ő volt ugyanis a Sárszentmihályi kastély munkásainak a tolvaja, aki körülbelül 250 korona értékű szerszámot lopott. Az ügy a bíróság elé kerül.

— **Kleptománia.** Valószínűleg ebben szenved Fodor Illes villanyserelő, aki tegnap délelőtt szivarokat lopott a Röhlich féle vendéglőből, a délutánfolyamán pedig a Schuckert céget lopta meg egy kettős lóra erejéig. A tolvaj jelenleg a rendőrség foglya, ahonnan átkísérték a kir. ügyészség fogházába.

— **Az urhidaiak.** A szomszédos Urhida községe nevezése arról, hogy ott ritkán mulik el vasárnap verekedés nélkül. Az urhidai legények szilajsága és féltelensége már szinte közmondóssá vált. Takács Imre és B. Horváth István urhidai legények az elmúlt vasárnap délután az ottani nagyvendéglőben valami felett hajba kaptak. Először csak szóval sértetgették egymást, de B. Horváth csakhamar kést rántott elő és társát alaposan összaszurkálta. Takács Imrét, aki hátán és jobb oldalán sebesült meg, eszméletlen állapotban szállították szülei lakására. Eletben maradandó kevés a remény. B. Horváth Istvánt letartóztatták és bekísérték a helybeli kir. ügyészség fogházába.

— **Aratószerájék Simontornyan.** Simontornya község határában dolgozó aratómunkásokat lelketlen igaztók felbujították és az aratók most szerájukba léptek. Felépésük az ottani uralomnak alkalmazottaival szemben oly fenyegetővé vált, hogy katonai beavatkozás vált szükségessé. A cs. és kir. 69-ik gyalogezred helyben állomásozó két százada Simontornyára vezényeltetett.

— **Az iskolaszék köréből.** Alaghy Dezső halála mutatta meg igazán, hogy mily nagy fontossága volt az állás, a melyet a boldogult az iskolaszéknél betöltött. Rövid egy év alatt harmadszor került az iskolaszéki elnöki állás válság elé. *Diaballa* György az ő szokott lelkesedésével és ambíciójával fogott a teendőik végzésébe. De koránál és egészségi állapotánál fogva nem viselhette sokáig e nagyfontosságú állást. Katona *Horváth* István belvárosi plebánus kezébe mindenki örömmel látta letéve e szép és nagy horderevével bíró állást. K. Horváth István, a ki hosszabb időn keresztül tanítással foglalkozott, maga is pedagógus, ismeri az iskolai életet, annak ezernyi apróbb-nagyobb gondját. Ismeretes az ő népszerűsége, a mely tapintatos bánásmódja mellett csak emelkedhetett volna a nagy dolgokat eredményezhetett volna az iskolai fejlődésében. Annál nagyobb meglepetést keltett K. Horváth István kijelentése, a melyet pénteken az iskolaszéki ülés végén tett, hogy az elnöki teendők végzését egyéb elfoglaltságai miatt tovább vinni nem hajlandó. A kik a dolog hátterét ismerik, e lépést abban a véleményeltérésben találják, a mely az iskolaszéki elnököt segítő tanító személyre nézve támadt. A mikor ugyanis K. Horváth István az iskolaszéki elnöki állást elfoglalta kijelentette, hogy állását csak abban az esetben hajlandó megtartani, ha sokoldalú teendőinek végzésére megfelelő segítséget kap. Az egyik terv szerint Szírhék József igazgató lett volna e segítség, a kit ennek fejében a város felmentett volna a tanítás terhe alól. A törvényhatóság tagjainak túlnyomó többsége azonban nem helyezkedett erre az álláspontra, hanem megelégedett azzal, hogy a tanító kar valamelyik arra hivatott tagja segítkezzen az iskolaszéki elnöki állásnak. Az iskolaszék természetesen mindent el fog követni, hogy K. Horváth István az elnöki állás megtartására bírja. Mindamellett hallotunk már kombinációkat is arra az esetre, ha a volt elnök nem változtatná meg kimondott véleményét. Ezek között mindenesetre legérdekesebb az a kombináció, a mely *Miklós Géza* ev. ref. lelkes jelölését hangoztatja. Miklós Géza, az agilis, ambiciozus egyházi férfiú maga is szívesen vállalkoznék a székesfehérvári iskolaszéki elnöki állás betöltésére. A másik a valószínűbb kombináció *Zalai Mihály* főgimn. igazgató, iskolaszéki tag, vagy dr. *Czapary László* főgimn. tanár, városi biz. tag. nevét említi. Dr. Czapary Lászlót Alaghy Dezső halála után az iskolaszék úgyszólván egyhangú lelkesedéssel jelölte már az iskolaszéki elnöki állásra s csupán Havranek József polgármester ellenkezése tőrtette az iskolaszéki tagokat más véleményre. Nem akarván az eseményeknek elébe vágni, egyelőre csak ennyit tartunk érdekesnek a közönség tájékoztatása céljából közölni.

Dr. KÁRNÍK JÓZSEF orvos, belgyógyász, szemész, sebész, gyermek- és nőorvos, a fejérmegyei Szt.-György kórház volt alorvosa, tisztelettel tudatja, hogy a mai naptól fogva palota-utca 19. sz. a. (Lichtneckert-ház) naponta d. e. 8-9 óráig s d. u. 1-3 óráig rendel.

— **Törvényszék.** Hering Anna és Kohánka Anna cseldeleányok Pollák Annun helybeli cipészől, akinél szolgálatban voltak, mintegy 250 korona értékű ruhaneműt loptak el. A vádlottak a tárgyaláson beismerék, hogy a lopást közös elhatározással követték el, még pedig azért, hogy Hering Annának, aki anyai örököknek nézett elibe, legyen fehérműtje. A bíróság figyelembe véve az enyhítő körülményeket Hering Annát 3 havi, Kohánka Annát 2 havi és 14 napi fogházra ítélte. — Kucucska József és Kovács Bakter György rácalmási legényeket a múlt év szüretje után Tóth József hegyőr billingezésén érte az ottani szőlőkben. Tóth nem ismerve a két legényt s igazolásra szólította őket, ezek azonban nekiestek

a hegyőrnek és úgy elverték, hogy a betegik nyomta az ágát. A bíróság Kucucska József 7 havi, Kovács Bakter Györgyöt 6 havi főtörtön büntetésre ítélte. Az elítéltek felebbezték.

— **Állategészségügy a megyében.** Pákozdi községben a sertésvesz, Seregres községben a sertésörönc járványszerűleg lépett fel. A hatóságok részéről a szükséges óvintézkedések a baj tovatérjedésének megállítására megtétettek.

— **Tömeges veszettség.** Igarhoz tartozó Kisdád pusztán fura, megdöbbentő jelenség mutatkozik a szarvasmarhák között. Rövid egy hét leforgása alatt három szarvasmarha hullott el veszettségben. Hogy a baj honnan ered azt ezeitől megállapítani nem lehetett, miután a környéken évek óta veszett kutyát nem láttak.

Egy pianino a szünidő két hónapjára bérbevitelre kerestetik, cím megtudható a kiadóhivatalban.

Bor eladás!

Kitűnő, tisztán kezelt, öreghegyi borait a t. közönség figyelmébe ajánlom.

Ujbor	28 kr.
Obor	32 „
Vörösbör	36 „

literes zárt palackban.

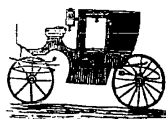
Németh János,
Simor-utca (Buza-piac) 37. szám.

IRODALOM.

Maga is zsidó? Ezt a kérdést gyakran hallani minden bántalom nélkül. Azonban ezt a nálunk mindig aktuális kérdést csinos kuplé-műbe öltöztetve szívesebben hallgatjuk meg mindenütt. Jellemzi a kuplé oráni sikerét, hogy amint azt statisztikaiak kiszámításuk szerint — az eddig kibocsátott kilenc kiadástól 3920 darabot antisemiták vettek meg míg 5071 dbt. izraelita telebarátaink közül fogott el.

Kéves olyan népszerű kuplét ismerünk mint a „Maga is zsidó”. Könnyen érthető, mert Falk Richárdnak, a ki próbált tolla ro kedves és humoros szövege igen alkalmas arra, hogy megkedveltesse a vedem mókáját, melyből egész Budapest nyári színházai visszhangoznak. Az ötletes muzsika Hetényi Albertet, a joneva zeneszerzőt dícséri. A remek kacagató címlapot Lank Lajos készítette.

E magyiskeri kuplé a „Noha Úrság” 14-dik száma ára 20 fill. A „Noha Úrság” eddig megjelent 14 száma 20 fill. árval megrendelhetők *Köbker Ede* zeneműkiadóhivatalában Budapest VIII. József körút. 22/24.

BORZA IGNÁC

KOCSI-GYÁRTÓ.

Elvállal mindenféle kocsijavításokat a legutányosabb árban. Új kocsik megrendelésre szép és dívatos kivitelben készíttetnek. Uri kocsik rövid idő alatt felállítatnak.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve Kiváló tisztelettel

BORZA IGNÁC

Székesfehérvár.

Széchenyi-utca 81. sz.
(Keszey-féle gyártelep.)

Értesítés.

Tisztelettel hozom a t. közönség és a velem üzleti összeköttetésben állók tudomására, hogy a tulajdonomat képező

„Első székesfehérvári
hengermű gőzmalom”

vezetésétől eddigi üzletvezetőm **Holler Ede** ur visszalépett és azt **Schiffer Jónás** ur vette át, és kérem a t. vevőközönséget, hogy őt bizalmával megtisztelni és támogatni szíveskedjék.

Székesfehérvárott, 1905. június 28-án.

**Az „Első székesfehérvári
hengermű gőzmalom.”**

Özv. MANN JÓZSEFNÉ.

Üzlet átvétel!

Tisztelettel értesítem a m. t. vevőközönséget, hogy a Nádor-utca 2. szám alatt levő

„KÉK CSILLAG” áruház

dűsan felszerelt női divat- és vászon áru raktárát mai napon átvettem és a jelenlegi helységben tovább fogom vezetni.

Addig is, míg az őszi időnyre raktáromat újonnan felszerelem, az elődeimtől átvett összes árucikkeket mélyen lezállított bámulatos olcsó árak mellett bocsájtom eladásra, hogy igen tisztelt vevőimnek soha többé nem kínálkozó alkalmi vétellekkel kedveskedhessek.

Amidőn vállalatom szíves pártolását tisztelettel kérem biztosítom t. vevőimet, hogy bizalmukat szolid előzékeny kiszolgálásom által megnyerni főörökvésem lesz.

Kiváló tisztelettel

„KÉK CSILLAG” áruház

ROSENBERG J. IZIDOR.

Ugyanott jó házból való fiu tanulóul felvétetik.

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek
a kiadóhivatalban.